Zaaknr. 1077283
Doc.nr. 1077286

Gespreksnotitie t.b.v. de evaluatie van proces en werkwijze rekenkamer.

Inleiding
De Wet versterking decentrale rekenkamers verplicht de waterschappen om per 1 januari 2024 een volledig onafhankelijke, extern samengestelde rekenkamer in te stellen. Voor ons waterschap is die onafhankelijke rekenkamer de opvolger van de rekenkamercommissie zoals we die kenden met een gemengde samenstelling van externe leden en interne leden vanuit het Algemeen bestuur.
Om invulling te geven aan deze nieuwe verplichting is eind 2023 de Verordening rekenkamer waterschap Brabantse Delta (bijlage 1) vastgesteld die per 1 januari 2024 van kracht is. Op basis van die verordening zijn er in 2024 een voorzitter, leden en een secretaris geworven en zijn er de nodige nadere werkafspraken gemaakt. Daarnaast is er op basis van de verordening een zogenaamde klankbordgroep voor de rekenkamer ingesteld bestaande uit (max. 5) leden van het algemeen bestuur. Deze klankbordgroep vormt de verbinding tussen de rekenkamer en het algemeen bestuur en heeft daartoe overleg met de rekenkamer. Dat overleg richt zich o.a. op de groslijst met onderzoeksonderwerpen, het (concept-)jaarplan en het (concept) jaarverslag en de procesafstemming. Daarnaast zijn er afspraken vastgelegd over het proces m.b.t. werkwijze bij op te leveren rekenkamerrapporten (bijlage 2).
In de verordening is een bepaling opgenomen dat de commissie BSI jaarlijks het proces en de werkwijze van de rekenkamer evalueert. In verband met de tijd die nodig was voor de bemensing, de ondersteuning en de opstart van de rekenkamer is dit de 1^{e} evaluatie die plaats gaat vinden.

Aanpak en gesprek
Om de evaluatie door de commissie BSI te kunnen faciliteren is er overleg geweest tussen de (voorzitters van) de klankbordgroep en de rekenkamer en dijkgraaf als portefeuillehouder vanuit het bestuur. Dit om samen te inventariseren welke punten men van belang vindt om te betrekken bij de evaluatie. Daarnaast heeft de commissie BSI mogelijk zelf ook nog punten die men bij de evaluatie wil bespreken. De bedoeling is om met deze gespreksnotitie en de daarin opgenomen punten in de commissie BSI te komen tot een beeldvormend gesprek. Met de uitkomsten uit dat gesprek kan dan worden beoordeeld welke vervolgstappen al dan niet nodig zijn. Mocht een aanpassing van de verordening bijvoorbeeld nodig/wenselijk zijn dan zal die worden voorbereid en op een later moment ter oordeels- en besluitvorming aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. Aanscherping en invulling van bestaande werkafspraken kunnen veelal door de klankbordgroep met de rekenkamer worden afgestemd en geregeld.

Genoemde onderwerpen
Onderstaand de input vanuit de voorbereidende afstemming.
Inbreng vanuit de rekenkamer

1. Lange opstartperiode
   De rekenkamer heeft een lange opstartperiode gekend. De werving van een voorzitter en leden heeft de nodige tijd gekost. Gezamenlijk is er vervolgens voor de 3 rekenkamers van Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta een secretaris

gezocht en later is daar weer een wisseling van geweest. Dat naast het opstarten als rekenkamer (o.a. reglement, onderzoeksprotocol, teamvorming) heeft zijn weerslag gehad op het uitvoeren van concrete onderzoeken in de beginperiode.
Gelukkig wordt geconstateerd dat er nu al enige tijd een stabiele basis is waardoor de energie gericht kan worden op het (laten) uitvoeren van onderzoeken.

2. Vinden geschikte bureau's en prijsvorming
   De rekenkamer ervaart dat het niet altijd eenvoudig is geschikte bureau's te vinden voor de specifieke onderzoeksonderwerpen en dat ook de prijsvorming daarbij soms een struikelblok kan zijn. Dit kan soms leiden tot wat langere doorlooptijden bij de aanbesteding door de rekenkamer. Vooralsnog ontstaan hierdoor geen grote problemen.
3. Zichtbaarheid voor en contact met het Algemeen bestuur
   De rekenkamer is op zoek naar meer verbinding met het algemeen bestuur. Dit onder andere om voldoende feeling te houden bij wat er speelt, welke onderzoeksonderwerpen interessant kunnen zijn en te informeren over op te starten of lopende onderzoeken. Hiertoe worden inmiddels al wat stappen gezet door een 'inloopspreekuur' te gaan organiseren en positie te krijgen in het introprogramma van het nieuwe bestuur.
4. Rol en werkwijze van de klankbordgroep
   Het investeren in het vorige punt kan ook helpen de terugkerende discussie over de rol van de klankbordgroep minder te laten worden. De inhoudelijke en politieke afstemming vindt dan plaats in de commissie BSI en het Algemeen bestuur. Over de meer procesmatige en planmatige (vroegtijdige/a-politieke) afstemming over o.a. jaarplan, jaarverantwoording en lopende onderzoeken kunnen er korte lijnen onderhouden worden met de klankbordgroep die op haar beurt daarover de commissie BSI periodiek informeert.

Inbreng vanuit de klankbordgroep

5. Keuze onderzoeksonderwerpen (incl. Doe-mee-onderzoeken)
   De klankbordgroep vanuit het Algemeen bestuur zoekt naar maximale meerwaarde van de rekenkamer en de door haar uit te voeren onderzoeken. Uiteraard is de rekenkamer autonoom in haar keuze van uit te voeren onderzoeken waarbij zij door het Algemeen bestuur aangedragen onderwerpen nadrukkelijk in overweging neemt. De nadere invulling van de onder punt 3 genoemde sterkere verbinding met het Algemeen bestuur (lees: commissie BSI) in combinatie met het periodiek afstemmen en updaten van de groslijst en een duidelijke motivatie van de keuzes in het jaarplan kunnen helpen daar samen het goede gevoel bij te hebben.
6. Deelname aan meerdere rekenkamers
   Dit punt is ook aangestipt mede doordat soms in verordeningen voor de rekenkamer wordt gelimiteerd van hoeveel rekenkamers voorzitter en leden maximaal lid mogen zijn. Dit is ook in het vooroverleg besproken. De voorlopige conclusie daar is dat er op dit moment op dat punt geen echte problemen worden ervaren. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het ook voordelen kan hebben dat men in meerdere rekenkamers actief is. Dit kan zich dan onder meer uiten in kennisdeling, onderzoeksonderwerpen en eventuele samenwerking.

Inbreng vanuit de organisatie

7. Invullen secretarisrol en rol klankbordgroep (zie ook punt 1 rekenkamer)
   Ook vanuit de organisatie is de ervaring dat de rol van secretaris van de rekenkamer een belangrijke is en dat de wisselingen en daarmee tijdelijk zonder secretaris zitten niet bevorderlijk is voor het optimaal functioneren van de rekenkamer. De huidige secretaris die sinds dit voorjaar is aangesteld kent de waterschappen en heeft ook ervaring met rekenkamers/rekenkamercommissie wat helpt in het functioneren en het onderhouden van korte lijnen.
8. Afspraken rondom planningen, termijnen, (bestuurlijke) reacties
   Een punt wat extra aandacht en afstemming vraagt is alles wat te maken heeft met het ambtelijk en bestuurlijk te doorlopen proces en de (vroegtijdige)planning daarvan. Bestuurlijke routes kennen een behoorlijke doorlooptijd. Dat vraagt dus vroegtijdig plannen en die planning ook met elkaar zo strak mogelijk bewaken. Dat is ook van toepassing t.a.v. ambtelijk hoor en wederhoor en de bestuurlijke reactie vanuit het DB op het rapport. De overtuiging is dat met extra aandacht en vroegtijdige afstemming en planning dit tot meer realistische verwachtingen en minder ad hoc acties kan gaan leiden. Het strak hanteren van gemaakte en te maken afspraken rondom de werkwijze daarin samen met het pro-actief schakelen van de secretaris van de rekenkamer daarin tussen rekenkamer en organisatie kan daarbij sterk bijdragen.
9. (Vaste) Vergoeding per maand of vergoeding per vergadering
   De huidige afspraken vanuit de verordening zijn dat er aan de voorzitter en leden een vastgestelde vergoeding per vergadering wordt betaald voor de reguliere werkzaamheden. Daarnaast is er aanvullend een mogelijkheid om, mist vooraf inzichtelijk gemaakt en afgestemd, eigen onderzoeksuren van de rekenkamer die daarbij passen te declareren. Een aantal waterschappen hanteren inmiddels een vaste vergoeding per maand (afgeleid van een percentage van de vergoeding voor AB-leden) voor de reguliere werkzaamheden van de rekenkamer. Daarmee zijn ze de nodige administratieve werkzaamheden kwijt voor zowel de rekenkamer als de organisatie en kan er ook minder discussie ontstaan of iets wel of niet onder de vergoeding per vergadering valt en/of apart vergoed kan worden. Tijdens de voorbereiding zijn de voordelen van een vaste vergoeding onderkend. Daarbij is afgesproken dit in te brengen bij de evaluatie en afhankelijk van de bevestiging door de commissie BSI daar verder onderzoek naar te doen en dan later met een voorstel tot aanpassing van de verordening op dat punt te komen.

Resumé en vervolg

Er zijn vanuit de ervaringen tot op heden enige evaluatiepunten benoemd en voorbereid voor het gesprek in de commissie BSI. Het overgrote deel van die punten betreft nadere afstemming en aanscherping van afspraken en werkwijze. Die kunnen, mits bevestigd, veelal in nader overleg tussen de klankbordgroep en de rekenkamer verder naar de praktijk worden vertaald en gemonitord. Op basis van bovenstaande en afhankelijk van het evaluatiegesprek in de commissie is dan vooralsnog alleen punt 9 een punt voor nader onderzoek en wat zou kunnen leiden tot een (later) voorstel tot aanpassing van de verordening.

Uiteraard staat het de commissie vrij ook andere punten in te brengen in het evaluatiegesprek. Afhankelijk daarvan en de beelden die de commissie heeft bij

bovenstaande reflectie vanuit het vooroverleg zal er aan het eind van het gesprek worden samengevat welke gewenste opvolging passend is bij de uitkomsten van de afstemming. Tot slot kan daarbij ook overwogen worden of het wenselijk/nuttig is de weerslag van de evaluatie ook mee te nemen in het bestuurlijk overdrachtsdossier.

Namens het voorbereidend overleg,
Gert Logt
Voorzitter klankbordgroep voor de rekenkamer